

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 30116-06-13 ברדוגו ואח' נ' שליט

תיק חיצוני:

בפני כב' השופטת אושרי פרוסט-פרנקל

תובעים 1.ניקול ברדוגו
2.נטע-לי טריבל

נגד

נתבעים עינת שליט

פסק דין

התובעות, גננות במקצוען ומפעילות גן בשם "גיגלס" לגילאי 3.5 חודשים – 4 שנים בהוד השרון (להלן: "הגן"), הגישו תביעה כספית ע"ס ₪ 439,200 נגד הנתבעת, אמו של ירדן, אשר בתקופה הרלוונטית היה אחד הילדים בגן.

תמצית טענות התביעה:

1. התובעות, המצהירות על עצמן כבעלות שם ומוניטין, טוענות שביום 3.3.13 התכופף ירדן וזחל מתחת לנדנדה שעליה התנדנד ילד אחר וירדן קיבל מכה קלה/שפשוף באוזן. הוא טופל כנדרש, נוחם על ידי אחת העובדות בגן, נרגע וחזר לשחק. על מקום השפשוף נמרח משחה, הנתבעת ובעלה עודכנו ונשלחה לטלפון שלהם תמונה של מקום השפשוף. אביו של ירדן הגיע לגן ומצא את ירדן משחק ובמשך כשעה הוא קיבל הסבר מפורט למה שאירע, כאשר ירדן המשיך לשחק בגן, אכל ארוחת צהריים והשתתף במפגש הילדים.

2. ביום 6.3.13 פרסמה הנתבעת באתר אינטרנט "המאמות של הוד השרון" (להלן: "המאמות") פרסום מקדים לגבי "פרסום פוסט אשר יעלה בנפרד" בנוגע לגן הילדים, בו נכתב: "בנות יקרות פוסט יעלה בנפרד הוצאתי את בני מהגן לאחר רשלנות פושעת ואי לקיחת אחריות מצד מנהלות הגן. תבדקו טוב טוב איפה אתן שמות את האוצר שלכן". (להלן: "הפרסום הראשון").

ביום 7.3.13 פרסמה הנתבעת באתר המאמות פרסום שני בו נכתב שהיו מספר מקרים לא נעימים בגן והאחרון שבהם הוא כאשר ירדן חטף נדנדה באוזן ובראש, נשאר לו סימנים כבדים, אוזן מנופחת סגולה וחתך, שהילד לא היה בהשגחה צמודה לאחר המכה, לא הופנה לטיפול רפואי אלא היה לבד בחצר בוכה. בפרסום טוענת הנתבעת שהיא מוכנה להראות את הסרטון שהוקלט במצלמות

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 30116-06-13 ברדוגו ואח' נ' שליט

תיק חיצוני:

הגן, אך הנהלת הגן איימה עליה בתביעה משפטית אם תעשה זאת. עוד בפרסום פורט שירדן הוצא מהגן, הוגשה תלונה במשטרה והנושא הועבר לטיפול משפטי.

ביום 7.3.13 פורסם **הפרסום השלישי** ע"י הנתבעת באתר האינטרנט "**מאמזון**", פרסום הדומה לפרסום השני.

לטענת התובעות – הנתבעת טרחה "להקפיץ" את הפרסום השני בשני האתרים הנ"ל, שוב ושוב לראש הרשימה, (להלן: "**הפרסום הרביעי**").

ביום 7.3.13 פורסם **הפרסום החמישי** בדפי הפייסבוק של הורי הילדים האחרים בגן בנוסח זהה לפרסומים הקודמים. פרסום זה נשלח ל- 129 חברי גן הילדים.

3. טוענות התובעות שהפרסום הינו לשון הרע, פגע בשמן הטוב, במוניטין ובעסק שלהן, כאשר אין בפרסומים כל שחר ואמת, הנתבעת יודעת זאת ולא נקטה באמצעי סביר לבדוק אם הפרסום אמת. לטענתן, מטרת הפרסומים הייתה להעניש את התובעות שסירבו לפטר את הסייעת בגן – עינב שביט - או להרחיקה מסביבתו של ירדן. הנתבעת טענה שעניב הייתה אחראית לשפשוף שקיבל ירדן והיא דרשה את פיטוריה או הרחקתה מירדן, כדי שימשיך להיות בגן והפרשה תבוא לסיומה. מוסיפות התובעות, שהפרסומים בדפי הפייסבוק ובאינטרנט אינם נמחקים גם אם ולאחר שהנתבעת תחויב בפרסום התנצלות ותשלום פיצויים, כאשר באתר המאמות 1,260 חברות ובאתר המאמזון 37,000 איש והנתבעת הייתה ערה להיקף האדיר של הפרסומים.

טוענות התובעות שהנזקים שנגרמו להם הינם:
139,200 ₪ לשנה, בביטול הרישום לגן של ילדי משפחות סגל, דהאן, וווהבה.
בגין כל פרסום פיצוי בסך של 100,000 ₪ ובסה"כ 300,000 ₪.

4. תובעת 2 העידה שבקלטת ממצלמות הגן מצולמת שעה שלמה לאחר הפגיעה בירדן, כשהיא כלל לא מופיעה בה ורואים רק את תובעת 1 וכל מה שידוע לה זה ממצלמות הגן. למרות זאת תובעת 1 שמסרה לה את מה שקרה באירוע ושנראית במצלמות לא נתנה תצהיר בתביעה זו.
תובעת 2 העידה, היא שכאשר הורים אשר שואלים אותה על עברה כגננת היא מראה להם את הקלטת שבה לדבריה רואים דקה לאחר אירוע המכה, שהמטפלת חזרה עם ירדן על ידיה והניחה אותו על המגלשה, בדקה וחיבקה אותו ופונה לגננת האחראית. לדבריה המטפלת/סייעת לא עזבה את הילד אלא פנתה לגננת נורית שבדקה את הילד ובמשך 57 שני מנסה להסיח את דעתו, כאשר כל הזמן היה קשר עין בינה ובין הילד והיא חיבקה ונישקה את ירדן, שהפסיק לבכות לאחר דקה. לדבריה, בקלטת לא רואים את הפגיעה, כשהמטפלת נשארה בחצר אך לא צמודה אליו ואחרי כדקה הגיעה הגננת אל ירדן. ירדן רק התחיל ללכת באותה עת.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 30116-06-13 ברדוגו ואח' נ' שליט

תיק חיצוני:

לדבריה, האירוע ארע בשעה 9:42 ו-39 שניות ובשעה 10:34 רואים את המטפלת ניגשת אליו ומתייעצת עם הגננת, בשעה 10:35 תובעת 1 מתייעצת עם הגננת והמטפלת ולאחר 10 דקות, נשלח מסרון עם התמונה לאמא וכבר בשעה 11:00 האבא הגיע לגן.

5. עינב שביט הסייעת בגן העידה, שהיא והגננת יצאו עם 8 ילדים לחצר והיא הרימה את אחד מילדי הגן לנדנדה. לדבריה, ירדן באותה עת התחיל רק ללכת והיא ראתה שכאשר ירדן היה מתחת לנדנדה קיבל מכה מהנדנדה לאורך הצד הימני של הראש, בסמוך לאוזן, היא הרימה אותו וסיפרה לגננת שקיבל מכה והגננת אמרה לה להורידו מהידיים ולאחר מכן הוא חיך. בהמשך נורית לקחה אותו לארגז החול ותובעת 1 מרחת לו משחה על האוזן כרבע שעה לאחר אירוע המכה. לדבריה, האוזן הייתה כחולה וסגולה עם חתך וכואבת, ומכיוון שהיה מדובר באירוע חריג ולאחר זמן מה המקום התנפח, היא דיווחה לגננת. ירדן בכה ולאחר מכן נרגע, אך אינה זוכרת מתי אביו הוציאו מהגן.

6. נורית שלזינגר, הגננת שהייתה עם הסייעת בחצר, הצהירה שירדן זחל וטרם הלך על רגליו והליכתו לא הייתה יציבה. במהלך הפעילות הוא נחבט קלות באוזנו, הסייעת הרימה אותו, ניגשה אליה והיא לא ראתה כל דבר חריג. לאחר מכן הורד ירדן מידי הסייעת והיא עקבה אחריו בעת שהייתו בחצר וגם טיפלה בו. לאחר זמן מה הבחינה בפצע ובסימן כחול באוזנו, היא מרחת משחה על המקום ולאחר כשעה המכה התנפחה ולכן הודיעו להוריו. האב הגיע וחיכה עד שירדן סיים להשתתף במפגש הילדים ואכל צהריים. בחקירתה העידה שלא דובר באירוע חריג והודיעו להורים כ-50 דקות לאחר שקיבל את המכה. ירדן בכה בהפסקות.

תמצית טענות ההגנה:

7. הנתבעת ביקשה לשתף הורים לפעוטות בגן בו שהה ירדן, בנסיבות חבלת הראש שארע לו בגן, שיתוף שנעשה באופן מידתי וסביר בפורומים המיועדים להורים לפעוטות ולהורים בגן. זו מטרת הפורומים היעודיים, לשתף וליידע הורים במידע ברשמים ובחוויית ההורים בגנים השונים. התובעות עצמן עושות שימוש בפורומים אלה לפרסם עמדתן בנוגע לפרסומים שונים הקשורים אליהם, כולל בפרסום נשוא תביעה זו. התובעות אף פרסמו באותם פורומים, את קלטת הוידאו של השפשוף שאירע לירדן, תוך שחשפו באופן מלא את ירדן ללא אישור הוריו. חבלת הראש שארעה לירדן הייתה קשה וחמורה והפרסום היה בתום לב מידתי והוגן. הנתבעת צרפה לכתב ההגנה תמונות הפגיעה בסמוך לאירוע מהן לטענתה עולה, שאין מדובר בשפשוף, אלא בחבלה חמורה שהותירה צלקת על אוזנו, גרמה לו לחום גבוה, אי יכולת לישון, נפיחות באוזן והצריכה טפול באנטיביוטיקה במשך שבוע.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 30116-06-13 ברדוגו ואח' נ' שליט

תיק חיצוני:

8. טוענת הנתבעת, שמצפייה בקלטת הוידאו של מצלמות הגן עולה, שהאירוע נגרם עקב הפקרת ירדן ע"י התובעות, שהיו אדישות למצבו הרפואי, שהתרחשו לאחר שנחבל ולא נתנו לו טפול רפואי. לדבריה, הקלטת שצורפה לתצהירי התובעות, היא קלטת ערוכה שהושמט ממנה קטע שלם בו רואים בבירור את ההתעלמות המופגנת של הגננות מירדן, ואין שחר לטענה שהילד נחבל למרות שהייתה עליו השגחה בחצר. לטענת הנתבעת, רואים מפורשות שלא הייתה שום השגחה וירדן הושאר לבד מבלי שהגננת הייתה באירוע ורואים בקלטת את הפקרת הילד. לאחר שהנתבעת צפתה בקלטת, היא הגישה תלונה במשטרה ופרסמה בתום לב מוחלט את הפרסום נשוא התובענה, שהינו אמת והחליטה להוציא את ירדן מהגן כיוון שלא הרגישה בטוחה להפקירו שם.

9. לאור מסע ההפחדות מצד התובעות, הסירה הנתבעת את הפרסום לאחר כ- 24 שעות ובכל מקרה לא פורסם דבר לגבי התובעות ששם לא מוזכר בפרסום אלא שם הגן בלבד. טוענת הנתבעת, שהמוניטין של התובעות הינו שלילי ושורה של הורים בחרו להוציא את ילדיהם מגנים שונים שניהלה התובעת 1 מפאת חוסר שביעות רצונם. לטענתה, השפשוף שארע לירדן אינו מינורי, אלא מדובר בחבלת ראש חמורה והכל באחריות התובעות. לטענתה, אין מדובר בפרסום נוסף, אלא בפרסום זהה בכל הפורומים ואתרי האינטרנט ואין בהם לשון הרע כלפי התובעות, מה עוד שהפרסום מידתי, הוגן ונכון ובוצע לאחר פגישה שנערכה עם צוות הגן.

10. בחקירתה העידה שהפרסומים בוצעו מאחר שבמשך כמה ימים היא ובעלה ניסו לקבל תשובות מהגננות והרגישו שלא מספרים להם את האמת. רק אז פרסמה לקבוצת אמהות ייעודית, בה האמהות משתפות בכל מה שקשור לילדים ולאמהות כולל גנים, רופאים ומצבים ונפשיים. היא ובעלה נתנו הזדמנות לגננות לקחת אחריות, להסביר מה קורה, שיספרו כיצד הילד נפגע ומה הם עושות כדי שמקרים כאלה לא יחזרו וביקשו שהסייעת עינב לא תהיה בקרבת ירדן. ההורים לא קיבלו תשובה, הגננות רימו אותם ולכן הם פנו לגורמים אחרים במטרה לקבל תשובות ופנו לייעוץ משפטי לאחר שהגננות איימו עליהם בתביעה משפטית.

לדבריה אתר המאמאזון מיועד לקבוצות שיתוף בה היא חברה. הפרסומים נעשו כדי שהורי הגן ידעו מה קורה בגן כפי שהיא הייתה רוצה לדעת מה קורה בגן. בחקירתה הכחישה את טענות התובעות שהפרסום היה כיוון שהתובעות לא הסכימו לפטר את הסייעת – עינב.

11. יעקב שליט בעלה של הנתבעת, חזר על האמור בכתב ההגנה ובתצהיר הנתבעת והוסיף, שכאשר הגיע לגן והתבשר על דבר האירוע, הוא ביקש הסבר מלא ולקח את ירדן הביתה באמצע היום. בחקירתו העיד, שכאשר הגיע לגן, ירדן אכל צהריים אך לא נשאר למפגש. הוא ואשתו נפגשו מספר פגישות עם הגננות, במטרה להבין מה קרה ומתוך תקווה לקבל סוג של אחריות מהגן. כן ניסו צעדים

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 30116-06-13 ברדוגו ואח' נ' שליט

תיק חיצוני:

בוני אמון, כדי שירדן יוכל להמשיך ללמוד בגן עד סוף השנה ולא להעבירו לגן אחר, וביקשו לקבל התנצלות מהגננות. לדבריו, הרעיון של פיטורי אותה גננת היה אחד מהרעיונות שהעלו הגננות ונורית אף הציעה להתפטר כדי לקחת אחריות והועלו מספר רעיונות באותו מפגש. עוד העיד שהפרסום אינו בגלל נורית או עינב או כל אדם אחר, אלא כדי שאנשים שילדיהם בגן ידעו מה מתרחש בו.

דיון

12. השאלה הצריכה הכרעה הינה, האם יש בפרסומים לשון הרע כלפי התובעות, ואם כן, האם הפרסום חוסה במסגרת ההגנות הקבועות בחוק.

ס' 1 לחוק קובע, כי לשון הרע היא "דבר שפרסומו עלול" להביא לאחת מארבעת החלופות: האחת, "להשפיל אדם בעיני הבריות או לעשותו מטרה לשנאה, לבוז או ללעג מצידם", השנייה, "לבזות אדם בשל מעשים, התנהגות או תכונות המיוחסים לו", השלישית "לפגוע באדם, במשרתו....., בעסקו במשלח ידו או מקצועו", הרביעית, "לבזות אדם בשל גזעו, מוצאו, דתו, מקום מגוריו, מינו, או נטייתו המינית".

13. נקבע בע"א 740/86 תומרקין נ' העצני, כי "ההלכה היא שאין חשיבות לשאלה מה הייתה כוונתו של המפרסם מחד, ואין חשיבות לשאלה כיצד הבין את הדברים בפועל מי שקרא את הדברים. מאידך, המבחן הקובע מהי, לדעת השופט היושב בדין, המשמעות שקורא סביר היה מייחס למילים". ובע"א 466/83 שאהה נגד דרדריאן נקבע, שהמבחן אם פרסום מהווה לשון הרע אינו מבחן סובייקטיבי, אלא אובייקטיבי במהותו, לא קובע מה חושב הנפגע, אלא כיצד עלולה החברה לקבל את הדברים שבפרסום.

14. כב' השופטת פרוקצ'יה בע"א 89/04 נודלמן נ' שרנסקי קבעה 4 שלבים לניתוח עוולה אזרחית של פרסום לשון הרע:

"מהלך הניתוח של טענת הפגיעה בשם הטוב, המולידה עוולה בנזיקין ומזכה בפיצוי, בנוי מארבעה שלבים. ראשית, יש לפרש את הביטוי, בהקשר אובייקטיבי, ולשאוב ממנו את המשמעות העולה ממנו, על פי אמות מידה מקובלות על האדם הסביר. פרשנות זו יש להשעין הן על מובנם הפשוט של דברי הפרסום המפורשים, והן על האמור "בין שורותיו", כפי שמכלול זה עשוי להתקבל ולהתפרש בעיני האדם הסביר (סעיף 3 לחוק). שנית, יש לבחון האם על פי משמעות זו, מהווים הדברים "לשון הרע" על פי סעיף 1 לחוק, והאם אופן אמירתם מהווה "פרסום" כמשמעותו על פי מבחני סעיף 2 לחוק. בשלב שלישי, יש לבחון את תחולת ההגנות השונות על הפרסום, על פי סעיפים 13 עד 15 לחוק, אשר תחולת מי מהן עשויה לשלול את אחריותו של המפרסם לפרסום לשון הרע.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 30116-06-13 ברדוגו ואח' נ' שליט

תיק חיצוני:

גם שלב זה עשוי לכלול רכיב המתייחס לפרשנות הביטוי ולסיווגו, למשל, כביטוי של עובדה או ביטוי של דעה, לשם התאמתו להגנה הרלבנטית. בשלב הרביעי, אם ממלא הפרסום את תנאי שלושת השלבים הקודמים, נבחנת שאלת הסעדים, ובתוכם שאלת הפיצוי הראוי לתובע. על כל ארבעת שלבים אלה חולש עקרון האיזון החוקתי בין הזכות לשם טוב ולפרטיות לבין הזכות לחופש ביטוי...".

15. כב' השופט עמית בע"א 751/10 פלוני נגד דיין קבע: "תרשים הזרימה בתביעת לשון הרע הוא כלהלן: בשלב הראשון נבחנת השאלה אם הביטוי מהווה לשון הרע על פי אחת מארבע החלופות בהגדרה על פי סעיף 1 לחוק, והאם מתקיים יסוד הפרסום כמשמעותו בסעיף 2 לחוק. רק אם התשובה חיובית עוברים לשלב הבא ובוחנים אם הביטוי נהנה מאחת החסינויות המוחלטות (פרסומים מותרים) הקבועות בסעיף 13 לחוק. אם נכנס הפרסום לד' אמות אחת החסינויות – דין התביעה להידחות. אם לא כן, אנו עוברים לשלב הבא ובוחנים אם הפרסום מוגן על פי אמת המידה הקבועה בסעיף 14 לחוק על שתי רגליה – אמת בפרסום וענין ציבורי. אם הפרסום אינו נהנה מהגנה זו, יש להמשיך ולבחון אם הפרסום מוגן בתום ליבו של המפרסם, בגדר אחת מהחלופות הקבועות בסעיף 15 לחוק במשולב עם חזקות תום הלב בסעיף 16. היה ונתברר כי הפרסום אינו נהנה מהגנת סעיף 14 או מהגנת סעיף 15, או אז עוברים לשלב הרביעי של הסעדים".

כן נקבע (פסקה 7 לפסה"ד), כי בחינת כל אחד מהשלבים לא נעשית באופן "סטרילי" במנותק מהשלבים האחרים, כי יש יחסי גומלין בין השלבים השונים והקו התוחם ביניהם איננו חד כפי שעשוי להשתמע.

16. אין חולק שהיה פרסום באתרי האינטרנט ובדפי הפייסבוק: באתר מאמות ביום 6.7.13: "בנות יקרות, פוסט יעלה בנפרד. בימים אלה הוצאתי את בני מוגן לאחר רשלנות פושעת ואי לקיחת אחריות מצד מנהלות הגן. תבדקו טוב איפה אתן שמות את האוצר שלכן." בפרסום זה לא נכתב שם הגן ו/או שם הגנות ואינו מהווה פרסום לגבי הגן או הגנות.

17. ביום 7.3.13: "באישור חן אני מפרסמת את הפוסט הזה: הורה יקר, נאלצנו למשוך את בנינו ירדן מוגן גיגלס חשבנו שזה יהיה נכון לשתף אתכם בנסיבות. לאחר כמה וכמה מקרים לא נעימים אשר קרו לירדן בוגן, השבוע הגיע מקרה ששבר את גב הגמל ולצערנו גם כמעט את ירדן עצמו. תוך כדי פעילות בחצר קדמית של הגן ירדן חטף נדנדה באוזנו ובראשו. מכה זו השאירה עליו סימנים כבדים אשר כוללים אוזן מנופחת סגולה עם חתך (תמונה מצורפת). וזה לצערי לא החלק הכי

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 30116-06-13 ברדוגו ואח' נ' שליט

תיק חיצוני:

מכעיס. לאחר המכה שהשאירה סימנים אלו על בנינו בן השנה וחצי, הוא לא היה בהשגחה צמודה ולא היה בטיפול רפואי אלא מצאו לנכון והניחו לבדו באמצע החצר, בוכה וכואב ושיסתדר בכוחות עצמו. לא הרגיעו, לא ניחמו, לא הציעו טיפול רפואי. היינו שמחים לשתף אתכם גם להראות לכם את הסרטון שהוקלט במצלמות הגן של האירוע אך הנהלת הגן אימו עלינו בתביעה משפטית אם נראה את הסרטון לאחרים. אנחנו כבר מרגישים לא בטוחים עם הגן הזה ולכן הוצאנו את בנינו מהגן הגשנו תלונה במשטרה והעברנו את העניין לטיפול משפטי. לידעתכם.

18. ביום 07.3.13 פרסמה הנתבעת באתר האינטרנט "מאמזון" ובדף הפייסבוק של הורי הילדים בגן:

"מאמות יקרות, רציתי לשתף את אתכן במקרה נורא עבורי שקרה לי השבוע. נאלצנו למשוך את בנינו ירדן מגן גיגלס חשבנו שזה יהיה נכון לשתף אתכם בנסיבות. לאחר כמה וכמה מקרים לא נעימים אשר קרו לירדן בגן, השבוע הגיע מקרה ששבר את גב הגמל ולצערנו גם כמעט את ירדן עצמו. תוך כדי פעילות בחצר קדמית של הגן ירדן חטף נדנדה באוזנו ובראשו. מכה זו השאירה עליו סימנים כבדים אשר כוללים אוזן מנופחת סגולה עם חתך {תמונה מצורפת}. וזה לצערי לא החלק הכי מכעיס. לאחר המכה שהשאירה סימנים אלו על בנינו בן השנה וחצי, הוא לא היה בהשגחה צמודה ולא הופנה לטיפול רפואי אלא מצאו לנכון להניחו, לבדו באמצע החצר בוכה וכואב ושיסתדר בכוחות עצמו. לא הרגיעו, לא ניחמו, לא הציעו טיפול רפואי. היינו שמחים גם לשתף אתכם להראות לכם את הסרטון שהוקלט במצלמות הגן של האירוע אך הנהלת גן גיגלס אימו עלינו בתביעה משפטית אם נראה את הסרטון לאחרים. אנחנו כבר לא מרגישים בטוחים עם הגן הזה ולכן הוצאנו את בנינו מהגן הגשנו תלונה במשטרה והעברנו את העניין לטיפול משפטי. לידעתכם."

19. לטענת התובעות, הפרסומים הינם בגדר לשון הרע, הם שקר גס, פגעו קשות בשמן הטוב, במוניטין שלהן ובעסק אותו הן מנהלות ומפעילות - גן הילדים, הפרסומים נועדו להענישן ולפגוע בהן, מאחר וסירבו לדרישת הנתבעת לפטר את הסייעת העובדת בגן הילדים, או להרחיקה מסביבתו של ירדן.

הנתבעת טוענת, שהפרסומים היו לגבי הגן ולא לגבי התובעות, לטענתה, הפרסום הוא אמת ונעשה בתום לב מוחלט בפורומים המיועדים להעלאת סוג ביקורת מסוג זה. מדובר בפורומים שמיועדים לפרסום נושאי שונים הקשורים בילדים, הורים, גנים גן גיגלס ועוד שמטרתם לשתף וליידע הורים באינפורמציה, ברשמים ובחוויות של הורים בקשר ובנוגע לגנים השונים. לטענתה, שיתוף ההורים האחרים בפרטי אירוע חבלת הראש של ירדן, נעשה באופן מידתי וסביר ואף התובעות עשו ועושות שימוש באותם פורומים ממש כדי לפרסם את עמדתן לגבי הפרסומים. הן הגיבו בזמן אמת באותם

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 30116-06-13 ברדוגו ואח' נ' שליט

תיק חיצוני:

1 פורומים, תוך הכחשת טענות הנתבעת. התובעות אף פרסמו את קלטות הוידאו של האירוע תוך
2 חשיפה של ירדן ללא אישור הנתבעת.
3 לטענת הנתבעת, בקלטות הוידאו של הגן תועד אירוע החבלה ורואים שהאירוע נגרם כתוצאה מכך
4 שהתובעות הפקירו את ירדן באדישות למצבו הרפואי, תוך רשלנות מחפירה מצידן, גם לאחר שהוא
5 נחבל בראשו, והן נמנעו מלהעניק לו טיפול רפואי.

6
7 20. כפי שפורט לעיל, המונח "דשלנות פושעת", נכתב בפרסום הראשון מיום 6.7.13 ולא פורסם בו
8 שם הגן ו/או הגננות.

9 לגבי הפרסומים האחרים. כפי שהעידה הסייעת, ירדן נחבל מנדנדה שעליה התנדנד ילד אחר והוא
10 היה מתחתיה, במהלך שהותו בחצר הגן. עוד לדבריה, הוא לא היה אמור להיות שם ואילו ראתה
11 זאת, הייתה לוקחת אותו, דהיינו שלא היה בהשגחה צמודה. הוא קיבל מכה באזור האוזן ולאחר כ-
12 50 דקות עד שעה, לאחר שבמקום החבלה התפתחה נפחות, צבע כחול ופצע הודע הדבר להוריו.
13 הסייעת- עינב שביט העידה שהאוזן של ירדן הייתה כחולה וסגולה עם חתך וכואבת כתוצאה
14 מהחבלה, ומכיוון שהיה מדובר באירוע חריג ולאחר זמן מה המקום התנפח, היא דיווחה לגננת.

15
16 21. כך העידה הסייעת:

17 ש. אני מבין שהצוות היה באיזו פינה מסוימת בחצר והמכה של הפעוט היתה בפינה אחרת
18 מתחת לאיזה נדנדה נכון?

19 ת. היינו בחצר. הגננת היתה באזור האמצע של החצר ואני הייתי בצד של הנדנדות. הוא
20 כביכול קיבל מכה בנדנדה. כשהרמתי אותו הוא היה על יד הנדנדה.

21 ש. הוא היה מתחת וקיבל מכה בראש מהנדנדה?

22 ת. כן.

23 ש. אמרת קודם שזה פעוט בן שנה וחצי שרק התחיל ללכת ועוד זוחל. הוא לא אמור להיות
24 מתחת לנדנדה?

25 ת. זה קורה שזה נקלע למצב כזה. אם הייתי רואה שהוא צמוד לנדנדה הייתי לוקחת אותו.
26 הוא היה בסביבה.

27 ש. כשקרה האירוע הוא היה מתחת לנדנדה וקיבל מכה בראש. תינוק לא אמור להיות מתחת
28 לנדנדה נכון?

29 ת. הוא משחק ולא הסתכלתי כשהוא משחק. לא ראיתי סכנה כשהוא היה באזור.

30 ש. בסופו של דבר הוא קיבל מכה מאוד רצינית בראש?

31 ת. הוא קיבל מכה. אני לא יודעת להגיד אם זה רצינית. הוא קיבל מכה.

32 ש. האוזן היתה כחולה וסגולה עם חתך והתנפח זה רציני נכון?

33 ת. כן, כואבת.

34 ש. תסכימי איתי שזה אירוע חריג ורציני בגן?

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 30116-06-13 ברדוגו ואח' נ' שליט

תיק חיצוני:

1 ת. לא קורה? גם לאימא שאני עם הילדה שלי שהיא נפלה.
2 ש. זה אירוע חריג?
3 ת. לא, זה לא אירוע חריג.
4 ש. כל יומיים זה קורה?
5 ת. לא. כן, זה אירוע חריג ברור ובגלל זה דיווחתי.
6 ש. תסכימי איתי שהוא בכה לא מעט כתוצאה מהאירוע הזה?
7 ת. הוא בכה. הוא נרגע אחרי זה. זה לא משהו שעד סוף היום הילד בכה וצרח. הוא נרגע. הוא
8 גם שיחק אחרי זה והכל היה בסדר. האבא הגיע והוא נשאר איתו קצת. הוא אכל צהריים.
9 אני לא יודעת באיזה שעה האבא הוציא אותו מהגן.

.....

11 ת. זה לא בדיוק ככה. הרמתי אותו והרגעתי אותו, ליטפתי אותו, נישקתי אותו וניסיתי
12 להסיח את דעתו. קיבלתי הוראה מהגננת להניח אותו על הרצפה. מבחינתי הייתי
13 ממשיכה להחזיק אותו.
14 ש. תסכימי איתי שאירוע המשחה היה בסביבות 10:35?
15 ת. לא הסתכלתי על השעון.
16 ש. זה פחות או יותר שעה אחרי האירוע?
17 ת. כ-20 דקות.
18 ש. אני אומר לך כשהסתכלתי בקלטת זה שעה. האם תסכימי איתי שזה שעה מהרגע שקרה
19 האירוע עד ששמו לו את המשחה?
20 ת. זה שטף דם שראינו את זה אחרי זמן מסוים שהתנפח לו קצת. זה הגיוני שזה קרה אחרי
21 שעה.
22 ש. זה נכון שבערך בסמוך למתן המשחה גם התקשרתם להורים?
23 ת. ניקול התקשרה, דיווחה, צילמה אפילו את הילד עם המכה
(ע' 9 שורות 7-30 ע' 10 שורה 12-20 לפרוטוקול)

22. הגננת נורית שהייתה בעת האירוע בחצר ביחד עם הסייעת, העידה שירדן קיבל מכה קלה ולא
27 חריגה באוזנו, היא הרגיעה אותו וטיפלה לו, וכחמישים דקות לאחר מכן, כאשר מקום המכה הפך
28 לכחול, היא טלפנה אל הוריו. לדבריה לא היה מדובר באירוע חריג אלא במכה קלה שמתרחשת מדי
29 פעם בגן.
30 לגבי אירוע המכה עצמו, הגננת האחראית- ניקול – שהייתה בגן בעת האירוע כלל לא העידה, למרות
31 שנכחה בכל דיוני ההוכחות בביהמ"ש. מי שהעידה היא נטע – לי, גננת שותפה בגן, שכלל לא הייתה
32 בעת האירוע, ולמדה אותו מדברי ניקול וממצלמות הגן.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 30116-06-13 ברדוגו ואח' נ' שליט

תיק חיצוני:

23. עולה מהעדויות שירדן נחבל באוזן מנדנדה שעליה התנדנד ילד אחר. אין חולק שלא הודע להוריו מיד אלא כעבור כ- 50 דקות.
הנתבעת, אמו של ירדן, קיבלה בצורה קשה את הפגיעה ואת העובדה שהדבר לא הודע לה מיד. מצלמות הגן מצביעות על כך, שלאחר הפגיעה ועד לרגע בו הודע להוריו על הפגיעה, הילד המשיך לשהות בחצר ולא היה בהשגחה צמודה, מה שהתפרש אצל הוריו, כחוסר אחריות, מה עוד שלירדן התפתח פצע נפיחות וצבע סגול.

בכך הם שיתפו הורים לילדים, באתרים המיועדים להם.

24. השלב הראשון שקבעה הפסיקה לבחינת השאלה אם הפרסום מהווה לשון הרע הינו: **"ראשית, יש לפרש את הביטוי, בהקשר אובייקטיבי, ולשאוב ממנו את המשמעות העולה ממנו, על פי אמות מידה מקובלות על האדם הסביר. פרשנות זו יש להשעין הן על מובנם הפשוט של דברי הפרסום המפורשים, והן על האמור "בין שורותיו"**

לא הוכח שהפרסום נעשה כ"עונש" או "נקם" על אי פיטורי הסייעת. בעלה של הנתבעת העיד, שפיטורי הסייעת הייתה אחת האפשרויות שהועלו ע"י התובעות, והנתבעת העידה שזו הייתה דרישתם. לטענתם, הם ציפו שהגן ו/או המנהלות יקחו אחריות על המקרה.

גם אם הייתי מקבלת את טענת התובעות שהנתבעת ובעלה סברו, שהסייעת לא השגיחה כראוי על ירדן בחצר הגן וגם אם דרשו, שכדי שירדן יישאר בגן תפוסר הסייעת ו/או שלא תטפל בירדן, אין בכך להוכיח שהפרסומים נעשו כעונש על אי פיטורי הסייעת.

משכך, אין לקבל את הטענה שהפרסום נעשה בזדון.

25. כאמור, בפרסום בו נקטה הנתבעת במונח "רשלנות פושעת" לא צוין שם הגן והגננות, כך שאין בו פרסום, אלא אם מי מההורים קישר פרסום זה לפרסומים אחרים של הנתבעת, ולא הובאו עדים לכך.

וכבר נקבע כי **"אי הבאת עד רלוונטי מעוררת, מדרך הטבע, את החשד, כי יש דברים בגו וכי בעל הדין, שנמנע מהבאתו, חושש מעדותו מחשיפתו לחקירה שכנגד... ככלל, אי העדת עד רלוונטי "יוצרת הנחה לרעת הצד שאמור היה להזמין..."** (ע"א 641/87 קלוגר נ' החברה הישראלית לטרקטורים וציון בע"מ פד"י (1) 239 בע"מ 245. ת.א. (ראשון לציון) 4712/01 ב.ג. את.א. נ' צירבוס ניהול, תק-של 2002 (2) 650, עמ' 655.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 30116-06-13 ברדוגו ואח' נ' שליט

תיק חיצוני:

אציין, כי גם האמירה שמדובר ברשלנות פושעת יכולה להתפרש ע"י ההורה הסביר כהבעת דעה של הוריו של ירדן, לאור הפגיעה והמצאותו מתחת לנדנדה.

26. הפרסום נעשה, כך עפ"י עדות הנתבעת שלא נסתרה, בקבוצות שמיועדות לשיתוף בפרסום, בהן היא חברה ומטרתן שיתוף ההורים גם בעניינים מסוג זה, וכל ההורים משתפים את האחרים. (ע' 19 לפרוטוקול). אין בפרסום כל לשון הרע, אלא ציון עובדת הפגיעה, מה שנראה להורים ממצלמות הגן והבעת דעה על התנהלות הגן והגננות בו.

האדם הסביר אשר קורא את הפרסומים, בפורומים המיועדים לשיתוף הורים בכל נושא הקשור לילדים, כולל הגנים, הינם הורים לילדים בגיל הגן, יודע שדובר בהעת דעה שמטרת הפרסום הייתה לשתף את ההורים בנסיבות החבלה בראשו של ירדן ועל החלטת הוריו להוציאו מהגן.

לאור האמור אין מדובר בשלון הרע בפרסומים של הנתבעת באתרים המפורטים בכתב התביעה.

למרות שקבעתי שלא מדובר בפרסום לשון הרע, אדון בשאלת ההגנות

הגנת אמת דברתי

27. מכיוון שאין חולק שלירדן נגרמה חבלה חריגה (כעדות הסייעת) באזנו, שגרמה לנפיחות, צבע סגול ופצע, פרסום עצם קרות האירוע חוסה תחת הגנת "אמת דברתי", שהוריו ראו את הגננות כלא אחראיות ולא משגיחות, כיוון שמצפייה בקלטת סברו שירדן היה בחצר ללא השגחה, והגננות נהגו ברשלנות בשמירה עליו.

נורית ועינב העידו, שירדן רק החל ללכת ומשכך, היה עליהם לנקוט משנה זהירות בשמירה עליו בחצר הגן והוריו ראו בהן אחראיות ו/או רשלניות, בכך שלא השגיחו עליו. כך שמדובר בהבעת דעה, מתוך צפייה בקלטת. משכך הפרסומים חוסים תחת הגנת "אמת דברתי".

תום לב ומדתיות

28. לבחינת ההגנות יש קשר הדוק לעוצמתו של הפרסום הפוגע. בפסקה 7 לפסק דינו של כבוד השופט עמית בפסק דין **אילנה דיין** צוין, כי ניתן לומר שיש "מקבילית כוחות" בין השלבים השונים – ככל שהביטוי או הפרסום הפוגע הוא עוצמתי יותר, כך יידרש יותר בשלב ההגנות הקבועות בסעיפים 14 – 15 לחוק ולהיפך.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 30116-06-13 ברדוגו ואח' נ' שליט

תיק חיצוני:

1 ברע"א 10520/03 איתמר בן גביר נ' אמנון דנקנר, פרט כב' השופט ריבלין שיקולים שיש לקחת
2 בחשבון כאשר בודקים אם הפרסום נעשה בתום לב. יש לבחון את הכוונה שעמדה מאחורי הפרסום,
3 האם זו כוונת זדון או כוונה אחרת, את אמונתו הכנה של המפרסם באמיתות הפרסום, את נושא
4 הפרסום ומושאו, מידתיות הפרסום, לשונו, סגנונו, נוסחו, והיקף התפרסותו.

5
6 29. הסייעת העידה (ע' 10 שורות 24-25 לפרוטוקול) ש.תסכימי איתי שהמטרה של
7 האתרים האלו זה לחלוק חוויות של אימהות של רשמים שליליים או טובים מהגנים?
8 ת. כן.

9 הראיה לכך שהפרסום נעשה בפורומים המיועדים לכך בלבד, הינה העובדה
10 שהתובעות עצמן הגיבו באותם פורומים ואף פרסמו את קלטת הוידאו של
11 האירוע תוך חשיפת ירדן לעיני כל, ולטענת התביעה, ללא רשות הוריו.

12
13 בעניינינו, הפרסום נעשה באופן מידתי וסביר בפורומים המיועדים לכך
14 וספציפיים להורים לילדים בגנים. לשון הפרסום אינה מתלהמת, הניסוח אינו
15 פוגעני, וניתן לראות בפרסום את סיפור החבלה של ירדן ע"י הוריו והבעת דעתם
16 לגבי התנהלות הגננות בעת האירוע. התביעה האמינה בכנות ובתום לב, שירדן,
17 היה מתחת לנדנדה, כאשר הגננת והסייעת העידו שרק החל ללכת ולא היה יציב,
18 וקיבל מכה מהנדנדה, מה שלשיטתה, גבל בחוסר השגחה על ירדן בחצר הגן,
19 בהתייחס לגילו ויציבותו כשרק החל ללכת.

20
21 30. ברע"א 10520/03 איתמר בן גביר נ' אמנון דנקנר, פרט כב' השופט ריבלין שיקולים שיש לקחת
22 בחשבון כאשר בודקים אם הפרסום נעשה בתום לב. יש לבחון את הכוונה שעמדה מאחורי הפרסום,
23 האם זו כוונת זדון או כוונה אחרת, את אמונתו הכנה של המפרסם באמיתות הפרסום, את נושא
24 הפרסום ומושאו, מידתיות הפרסום, לשונו, סגנונו, נוסחו, והיקף התפרסותו.
25 עוד נקבע בפס"ד זה, שמשמעות "תום הלב" בחקיקה הישראלית אינה אחידה ובכל אחת מההגנות
26 יתבטא בדרשה לדרך התנהגות מסוימת ולמצב נפשי מסוים.

27
28 לאור המפורט בפסק דיני ה, התובעות לא הוכיחו את עילות התביעה ואני דוחה את התביעה
29 במלואה.

30
31 31. למעלה מן הצורך אציין לשאלת הנזק, כי התובעות אשר טענו שמספר משפחות, ששמותיהן
32 פורטו בכתב התביעה ובתצהירים, ביטלו את רישום ילדיהם לגן בגלל הפרסומים, לא העידו ולו אחד
33 מההורים להוכיח טענתן זו.
34 דברי לאי הבאת עד יפים גם לכאן.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 30116-06-13 ברדוגו ואח' נ' שליט

תיק חיצוני:

סוף דבר

התביעה נדחת על כל רכיביה
בנסיבות העניין, אין צו להוצאות

ניתן היום, כ"ט שבט תשע"ה, 18 פברואר 2015, בהעדר הצדדים.

אושרי פרוסט-פרנקל, שופטת